

Izhaja v Trstu

Vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravljalstvo
ul. del Lavatoio št. 1, l.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se prodajajo po 6 stot.

Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stot. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru. Naročnina za celo leto K 4.—; za pol in četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Delavska zmaga.

Tržaško delavstvo je po dolgem boju za svoj obstanek končno vendar prišlo do prepričanja, da mu more v dosegu njegovih delavskih koristi služiti edino le skupen nastop, kadar gre za obrambo njegovih življenjskih interesov. D. sedaj še ni bilo v Trstu takega slučaja, da bi delavstvo, ne glede na njegovo zasebno politično strankarsko prepričanje, nastopal složno, ker ni bilo v tržaškem delavstvu do danee tistega resničnega delavsko-stanovskega prepričanja, katero bi bilo dovedlo delavstvo do skupnega nastopa.

Pogodba, katero je namerava skleniti uprava mestne plinarne s „Kranjsko industrijsko družbo“ je vendar dovela tržaško delavstvo do koraka, ki je bil v resnici prvi do zblizanja dosedaj si bodisi v tem ali onem oziru si včasih do skrajnosti nasprotujočega delavstva. Direktno onemogočenje uporabe skrajnih sredstev, s katerimi si more delavstvo obraniti svojo ekzistenco, je vendar enkrat izbilo dno dosežanju nezaupanju med tržaškim delavstvom in ustvarilo dejanski položaj, ki je vendarle dovedel tržaško delavstvo do skupnega nastopa v obrambo svojih koristi.

Delavstvo mestne plinarne in škedenjskih plavžev je sklicalo glede na sejo trž. obč. sveta v četrtek zvečer, v kateri naj bi se bil obravnaval in morda tudi sprejel oni zloglasni načrt pogodbe med mestno občino tržaško in „Kranjsko industrijsko družbo“, velik protestni shod, na katerem je hotelo združeno delavstvo obeh omenjenih podjetij jasno označiti svoje stališče napram vsem modernim nazorom nasprotujoči, delavstvu v omenjenih podjetjih skrajno škodljivi, da ob enem naravnost ekzistenco sto in sto delavskih rodbin, uničujočo pogodbo. Shod je bil številno prav dobro obiskan, zlasti je bilo čim najlepše zastopano delavstvo mestne plinarne. Na shodu je poročal tov. predsednik N. D. O. Dr. Mandić, — ki je v kratkih, a temeljnih besedah pojasnil položaj delavstva mestne plinarne in škedenjskih plavžev. Iz njegovih besed je odmevala odločna volja delavstva omenjenih podjetij, da se delavstvo, solidarno v boju za svoje koristi do zadnjega moča, nikakor ne ukloni komandi kapitalistične mestne občine tržaške šemanj pa „befelu“ — „Kranjske industrijske družbe“. Naj le sklene mestni svet to zloglasno pogodbo, delavstvo bo znalo odgovoriti na ta izziv in v to z bojem do skrajnosti.

Pripominjamo, da je bilo na shodu navzočih lepo število neslovenskih delavcev, ki so naravnost demonstrativno odobrvali izvajanja tov. Dr. Mandića.

Nato se je soglasno ob burnem odobravanju sprejela sledeča resolucija:

Delavci iz mestne plinarne in škedenjskih plavžev, zbrani na shodu N. D. O. v dvorani „Tersicore“ dne 30. junija 1910:

1. Obsojajo najodločneje pogodbo ki jo namerava skleniti upravni svet mestne plinarne s kranjsko industrijsko družbo glede dobave plina.

2. Pozivljajo vse demokratično misleče in za blagor ljudstva zavzete mestne svetovalce, naj zavrnejo predloženi načrt pogodbe in

3. naglašajo popolno solidarnost delavstva v plavžih z delavstvom v plinarni, s pripombo, da bodo združeni odvrnili od sebe pretečo jim nevarnost, pa naj si bo z najskrajnejšimi sredstvi.

Shod je sklenil, da se ta resolucija predloži tekom seje mestnemu občinskemu svetu, katerega seja se je začela ob 7. uri zvečer.

Glavni trg se je že pred 7. uro začel polniti z delavstvom, po večini pristaši socialnodemokratične stranke, vendar pa lahko rečemo, da je to delavsko maso tvorilo v častnem številu tudi naše narodno delavstvo, katero se vsled oddaljenosti

zborovalnega prostora ni moglo udeležiti napovedanega shoda.

Velikanske priprave v obrambo pre-slavnega mestnega magistrata je napravila ob tej priliki naša preljubezniva c. kr. policijska oblast, najmanj tri sto, ako ne več, c. kr. stražarjev je branilo, da ne bi pokazalo delavstvo svojim sovražnikom svoje trdne volje in svoje moči.

In konec?
Ustrašila se je kamoristična večina mestnega sveta trdne volje in moči delavmoči — saj bi bil drugače morebiti Trst v prvi noči brez razsvetljave — in našli so gospodje v zadnjem trenutku izhod iz zagate: **Odrekli so upravnemu svetu mestne plinarne pravico, da bi mogel sklepati tako pogodbo.**

Načrt pogodbe se je izročil pravnemu odseku mestnega sveta v presojo in poročilo.

S tem ni vsa nevarnost samo odložena za najbližji čas, temveč smo prepričani, da ta zloglasni načrt nikdar ne pride več iz pravnega cdseka.

Gospodom v mestnem občinskem svetu so se v očigled takega složnega odpora delavstva vendar odprle oči in izprevideli so, da delavstvo ne pozna šale.

Načrt je pokopan! To je naša skupna delavska zmaga!

•• ZVEZA ••

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Bolniška blagajna južne železnice.

Bolniška blagajna za uslužbenice in delavce c. kr. priv. južne železnice za avstrijsko omrežje je z okrožnico (cirkular) 268a od 18. junija 1910 ugodila vsem našim na shodu v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu stavljenim zahtevam po brezplačni podelitvi zdravniške pomoči in potrebnih zdravil oboelim družinskim udom članom gori omenjene blagajne.

Dotične določbe se glase:

„§ 1. — C. kr. priv. južna železnica ustanavlja za svoje na avstrijskem omrežju službujoče uslužbenice in delavce pod imenom: „Bolniška blagajna za uslužbenice in delavce avstrijskega omrežja c. k. priv. južne železnice“ bolniško blagajno, ki ima namen, svojim članom in njihovim rodbinskim pripadnikom (ženam in otrokom) podeljevati v slučajih boleznih brezplačno bolniško pomoč — ženskim članom tudi pomoč pri porodih — in potrebna zdravila, dalje članom ostale terapevtske pomočke, za slučaj ustavitve plače ali mezde vsled obolesti bolnino, za slučaj smrti prispevke k pogrebnim stroškom, kakor tudi izredne podpore v gotovem denarju in prispevke k porođnim stroškom, vse to po določbah tega statuta.“

Pri §§ 2, 4, 9, 10, 12 in 15 so se napravile le malenkostne izpremembe.

Pri § 16 se je vstavil nov odstavek, ki se glasi:

„4. Poleg tega imajo člani blagajne v slučaju obolesti rodbinskih pripadnikov pravico do brezplačnega zdravljenja po železniškem zdravniku kakor tudi do brezplačnega dobivanja potrebnih zdravil, ako član bolniške blagajne te svoje rodbinske člane popolnoma vzdržuje in niso morda na podlagi zakona o bolniškem zavarovanju sami člani kake bolniške blagajne in nadalje če bivajo v delokrožju kakega železniškega zdravnika. Za pripadnike rodbine veljajo v smislu tega statuta le žene, ki žive s članom v skupnem hišnem gospodarstvu, in lastni zakonski in nezakonski otroci do končanega 18. leta starosti.“

5. Izvzeti od teh ugodnosti, ki jih imajo uslužbenice za celi čas boleznih rodbinskega člana,

oziroma tako dolgo, dokler so sami člani bolniške blagajne, so sledeči:

a) oni člani, ki so sprejeti samo za prehodna dela za manj kakor 14 dni;

6) iz zaposlenosti izločeni člani, ki so brez zaslužka.

6. Za zdravniško pomoč oboelim članom in njihovim rodbinskim pripadnikom so določeni po c. kr. priv. južni železnici s sodelovanjem odbora bolniške blagajne za posamezne železniške okraje določeni železniški zdravniki.“

Na slovenskem ozemlju so določeni sledeči okraj: Lipnica (izklj. Lebring do izklj. čuvajnice 412 — dr. Genal), Cmurek (izklj. Špilfeld do izklj. Prukla — dr. Krautgasser), Radgona (Prukla do Radgone — dr. Kuras), Ljutomer (izklj. Radgona do Ljutomera — dr. Varda), Maribor I. (vzhodni mestni del, Leitersberg, Št. Peter, Karčovina — dr. Frank), Maribor II. (zahodni del, koroško in Magdalensko predmestje, Kamnica in okolica — dr. Kraus), Maribor III. — zdravnik še nedoločen (Nova kolonija, Ces. Josipa cesta od št. 22 in 33 dalje, Spodnjerađvijska cesta, Nova vas, Zg. in Sp. Rađvinja), Maribor IV. — zdravnik še ni določen (del Magdalenskega predmestja, Pobrež, Tezen, Razvinja, Lenddorf, proga od Pesnice do Hoč.) Maribor V. — zdravnik še nedoločen (ostali del mesta, Studenice, Lemberk, Pakerje, Hrastje, proga od Maribora K B do Bistrice), Pragersko (izklj. Hoče do čuvajnice 462 in proga Pragersko-Sterntal — dr. Klasinec), Ptuj (delavcev v Ptuj — dr. Treitl), Ptuj (izklj. Sterntal do izklj. Ormož — dr. pl. Andlsberg), Ormož — zdravniško mesto nezasedeno (od Ormoža do ogrske meje), Poljčane (od čuvajnice 462 do 479 — dr. Nowosad), Celje (čuvaj. 480 do 535 — dr. Premschak), Zidanmost (čuvaj. 536 do 579 in 1 do 5 na hrvaški progi — dr. Homann), Sevnica (od izklj. čuvajnice 5 do hrvaške meje — dr. Wienerroither, substitut dr. Ryzieski), Litija (Zagorje, čuvaj. 580 do izklj. Zalog, čuvaj. 625 — dr. Premrov), Ljubljana I. (prometno in progodrž. osebe proge Zalog, čuvaj. 625 do izklj. Borovnica, čuvaj. 666 — dr. Geiger), Ljubljana II. (kurilniško osebe in proga od Ljubljane do Brezovice — dr. Pregel), Vrhnika (izklj. Brezovica do Vrhnike — dr. Marolt), Logatec (Borovnica, čuvaj. 667 do Rakeka, čuvaj. 719 — dr. Mayer), Postojna (izklj. Rakek, čuv. 722 do izklj. Divača — dr. Kotzmuth), Trnovo-Bistrica (izklj. Št. Peter do čuv. 40 na reški progi — dr. Perišič), Sežana (Divača do izklj. Opčina — dr. Verčon), Nabrežina (Opčina do čuv. 863 in od 1a do Bivio goriške proge — dr. Svoboda), Sagrađo (izklj. Bivio do izklj. Građišča — dr. Rosso), Gorica (Građišče do Kormina, čuv. 74 — dr. Pittamitz), Trst I. (najbližja okolica južnega kolodvora — dr. Schell), Trst II. (staro mesto, Kolonja, Škorklja, Vrdela, Kjadin, Sv. M. Magdalena — dr. Martinis), Trst III. — zdravniško mesto še nezasedeno (severni deli mesta in proga do izklj. čuv. 863), Ruše (izklj. Bistrica, čuv. 8 do Ribnice-Breznega, čuv. 24 — dr. Gorišek), Vuhred-Marenberg (izklj. Ribnica, čuv. 24a, do izklj. Vuzenica, čuv. 36 — Appel), Spod. Dravograd (Vuzenica, čuv. 37, do čuv. 57 — dr. Hofmann), Velikovec (čuv. 58 do izklj. Grabštanj, čuv. 79 — dr. Höfferer), Celovec (Grabštanj, čuv. 80, do izklj. Poreč, čuv. 99 — dr. Herbst), Beljak I. (postaja Beljak, stara person. hiša, izklj. kurilnica, proga do Gummern — dr. Bruckmann), Beljak II. — zdravniško mesto nezasedeno (vse kurilniško osebe, nova person. hiša in proga od Poreč do Beljaka).

13. Zdravniško pomoč dobe člani in njihove rodbine praviloma le na podlagi po službenem predstojniku podane pismene prijave.

20. Iz zaposlenosti izločenim članom blagajne, ki so brez zaslužka, pripada bolnina n. glede nato, koliko časa so bili člani blagajne, le za najdalj 20 tednov.

§ 18, 1. — Zaostali po umrlem članu blagajne, ki je bil izločen iz zaposlenosti in je bil brez zaslužka, imajo pravico do pogrbnine le v dvajsetkratnem znesku v dotičnem sodnem okraju navadne dnevne mezde navadnih delavcev, ki so dolžni biti člani bolniške blagajne.

Zdravniška oskrba rodbinskih članov.

Člani bolniške blagajne morajo tedaj, ako hočejo, da železniški zdravnik prevzame zdravljenje njihovih rodbinskih članov, to takoj naznaniti službenemu predstojniku. Ta mora preiskati, ali so dotičniki po statutih bolniške blagajne upravičeni zato, in če so, nemudoma doposlati popolnoma izpolnjen, z natančno označbo bivališča bolne osebe opremljen bolniški listek, za kar naj se uporabljajo nove tiskovine form. Kr. K. št. 6a, pristojnemu železniškemu zdravniku. Po končanem zdravljenju pošlje službeni predstojnik od železniškega zdravnika vrnjeni bolniški listek vidiran na za to določenem mestu, uradu zavarovalnice za slučaj boleznih in nesreče na Dunaj.

Le v slučaju nenadane obolesti se sme prijava naknadno izvršiti.

Stroške privatnega zdravnika plača bolniška blagajna le tedaj, če gre za prvo pomoč. Oskrba po zdravniških specialistih se rodbinskim pripadnikom članov bolniške blagajne nedovoljuje.

Soprogom onih žen, ki oskrbljuje službo pri zapornicah ali opravljajo nadomestovalno službo (Schränken- oder Ablösediens) in dobivajo mesečno doklado (ženska doklada) se odslej ne odtegne več donesek za bolniško blagajno, ker so te žene odslej deležne zdravniške oskrbe, katero so doslej dobivale vsled prispevkov v bolniško blagajno, vsled naredbe obligatorične zdravniške oskrbe rodbinskih pripadnikov.

Podpora otročnicam.

Ženske osebe, ki so članice bolniške blagajne, dobe v slučaju poroda bolnino v vsakem slučaju za čas šestih tednov, torej tudi tedaj, ako dobivajo za čas, ko ne delajo, plačo ali mezdo, ali pa če nastopijo svojo službo pred potekom šestih tednov.“

Cirkular pravi nadalje, da se s to uvedbo zelo obremeni blagajna bolniške blagajne, češ da zelo narastejo stroški za zdravlila in zdravnike. Zato pa da je treba na drugi strani zelo varčevati. Tu se torej ponavlja isto, kar se vedno, kadar železnica da kaj svojim uslužbencem: na eni strani da nekaj, na drugi pa zopet vzame. V cirkularju se namreč glasi dobesedno:

„V ta namen je odbor bolniške blagajne v svoji seji dne 3. junija 1910 sklenil, da da za dovoljevanje izrednih podpor odslej le še letni znesek okrog 6000 K. Ker se je v ta namen dosedaj porabilo na leto 60.000 do 70.000 K, je jasno, da se bo odslej mogla dovoliti podpora le v slučaju najskrajnejše sile. Službenim predstojnikom se torej nalaga, da od pošljejo na odbor blagajne le take prošnje za podpore, ki odgovarjajo z gornjim predpostavkam. Službeni predstojniki morajo torej vlogo prošnje vsestransko utemeljiti.“

Kakor torej rečeno, je železnica tu dala nekaj svojim uslužbencem, ali odvzela jim je na drugi strani zopet veliko. Ako pomislimo, da bo odslej bolniška blagajna dovoljevala celih 60.000 K manj izrednih podpor, kakor jih je pa dosedaj, in da so člani dobivali te podpore največkrat edino le zaradi stiske, v katere jih je spravila bolezen tega ali onega člana njihove rodbine, ni južna železnica pri celi stvari nič drugega napravila, kakor da je one iz-

redne podpore izpremenila v redne. Žrtvovala pri tem pač ni bogvekaj. Dala je pač uslužbencem, česar jim ni mogla več pridrževati, saj končno tudi uslužbenci prispevajo velikanske svote v bolniško blagajno, in jim blagajna tako le vrača njihov denar. S celo stvarjo pa je ugodila res najupravičenejši zahtevi svojih uslužbencev. Da pa se je to storilo, je med drugimi gotovo tudi zasluga naše Z. J. Ž., ki se je z vsemi svojimi močmi potegovala za to stvar, in se sme sedaj veseliti svojega uspeha.

zjž— Podružnica Maribor vlnudno vabi na shod, ki se vrši v nedeljo, dne 3. julija, ob 3. uri popoldne na verandi Narodnega doma v Mariboru po sledečem dnevnem redu:

1) Nekoliko odgovora na zborovanje socialnodemokratskih železničarjev dne 20. majnika t. l. pri „belem Zajcu“;

2) Naš program;

3) Slučajni predlogi.

Na ta shod imajo poleg članov pristop vsi slovenski železničarji, ki se kot taki legitimirajo.

Obor.

zjž— Zopet Frühwirt. Prav izvršten služabnik pa res mora biti ta skladiščni mojster. Goni delavce, kakor gonijo arestante v Koprju, pri tem pa ima za pomagača Propsta. Za drugo menda ni za rabo, ali za take opravke ima izvršten talent, ker je namreč pristaš stranke, ki „edina“ zastopa proletarijat. Vedno kriči: „schnell, schnell. Ako gre kdo ob uri po svoj kruh, že kriči, kam gre. Pri tem se odlikuje tudi neki Haunes, ki se meša tudi v druge partije, ki njega nič ne brigajo. Pri neki partiji je neki naš član rekel, da je premalo ljudi. Skladiščni mojster Frühwirt, namesto da bi se o tem prepričal, mu zakriči: Spravite se mi izpred oči. Nekemu delavcu, ki ga je gnala potreba na stranišče, je rekel: Bodem že jaz vam pomagal, da ne bode treba hoditi. Torej najnovejši večak na zdravniškem polju. Res prav fletni so ti sodrugi. In mi naj bi jim zaupali.

zjž— Zahvala. Podpisani izrekam tem potom osrednjemu odboru Z. J. Ž. in odboru podružnice Z. J. Ž. „Sežana“ najiskrenejšo zahvalo za podeljeno mi podporo, katero sem sprejel vkljub temu, da nisem še 6 mesecev član te prekrizne organizacije. Zahvaljujem se tudi onim tovarišem, ki so tudi upoštevali moj položaj in prispevali k podpori, ki je meni in tudi vsakomur drugemu najboljši dokaz, kako potrebna in koristna je naša organizacija.

Jakob Mevlje.

zjž— Z Opčin nam pišejo: Dobro ste zadeli, gospod urednik, z dopisom z Opčin v zadnji številki „Narodnega Delavca“. Dopis je zadel prav v živo, za kar je najboljši dokaz to, da tista štiriperesna deteljica, kakor ste imenovali nekatere openske gospode sodruge, sedaj tako jasno kaže, da nima čiste vesti. Ta štiriperesna deteljica sedaj namreč na vse kriplje stika po piscu omenjenega dopisa. Deteljica je vzela pred vsemi na muho našega tovariša Kariša in sedaj špijonira in voha za njim, kakor pes za zajcem, samo da bi izsledila kaj in ga potem denuncirala. Da se jim nekoliko vsaj pomiri njihova razburjena kri, naj jim tu povemo, da tov. Kariš ni pisal dotičnega dopisa. Obenem pa svetujemo prizadeti deteljici, da naj lepo pridna in dobra, in če ji je sploh to mogoče, tudi p a m e t n a, ter naj pomisli, da biva na naših slovenskih Opčinah, ne pa kje tam v nemškem rajhu. Za danes torej toliko. Če pa ne bo zadostovalo to, pa prihodnjic izpregovorimo tako jasno, da bodo hkratu odletela vse štiri peresca.

zjž— Še ni konec zgage! Iz Gorice nam poročajo: Človek bi mislil, da bo oni prosluli Rotar-Rauter imel dovolj svojo tožbo, v kateri je tako sijajno zmagal, da mu je ostal na sredi čela pritisnjen pečat — tatu, a kakor je videti, vzlic temu še ne misli mirovati. Bil je sicer nekaj časa nekoliko bolj ponižen, a sedaj, ko misli, da smo že pozabili vse, kar je naigrjal, pa je zopet začel dvigati svojo glavo bolj pokoncu in to tembolj, ker je baje zadnji čas dobil od tvrde Puch v Gradcu neko spričevalo za strojnika. Nekoliko čudna se nam zdi ta stvar, da postane Rotar kar naenkrat strojnik, ko živ krst ni nič vedel o tem dosedaj. Pa menda vendar Rotar ni prišel na kak podoben način do tega spričevala, kakor svoj čas do petroleja v goriški kurilnici! No, pa naj že bo to, kakor hoče, Rotar se zopet čuti varnega, in zato se je dne 12. junija ob 7. uri in pol celo sprivil na lokomotivo in kot strojevodja vozil po tiru št. 17, ki pripada kurilnici. Službo je imel

tisti dan strojni mojster Scholz, debel prijatelj Rotarjev, pri katerem se Rotar počuti popolnoma varnega. Za kurjača pa je tej vožnji funkcioniral predkurjač Mitterer, vreden bratec Rotarjev, ki je — mimogrede povedano — zagrizen nemški nacionalc, obenem pa eden tistih poštenjakov, ki komaj čakajo, da izvahajo kaj pri svojih souslužbencih, da stvar še topla nesejo na nos kakemu predstojniku. Res, kar čudno je, da Mitterer tu ni letel k predstojniku, ko je vendar strogo prepovedano, da bi taki ljudje, kakor je Rotar, vozili kot strojevodje, in se taki prestopki celo zelo strogo kaznujejo, če nimajo taki ljudje svojega posebnega varuha v kakem Neudegu ali pa c. kr. tržaški direkciji. Povem naj samo podoben slučaj. Približno pred enim letom je strojevodja Rüd Müller, prišedši iz 24urne službe, čakal, da napolnijo tender s premogom. Med tem časom je stopil v restavracijo, da popije čašo pive. V njegovi odsotnosti je njegov kurjač premaknil stroj samo za meter daleč. Naznanili so ga, in malo je manjkalo, da ni bil odpuščen. Na priprošnje strojevodje je ostal še v službi, a to samo zato, ker je bil sicer zelo dobro kvalificiran; kaznovan pa je bil tudi strojevodja in je bil prestavljen od brzovlakov k tovornim vlakom. Tako torej se je postopalo v enem slučaju, kako pa se postopa v slučaju Rotar!? Menda bo Rotar dobil še medaljo za ta svoj prestop. Tu se pač neha vse, in če bomo drugi železničarji morali gledati, kako predstojniki protežirajo take ljudi, kakor je Rotar, in skušajo njegove prestopke, zaradi katerih bi bili drugi občutno kaznovani prikrivati, potem bomo prisiljeni, da storimo nekaj, da bo zašumelo vsem in vsakomur temeljito po ušesih. Rotar naj le nikar ne misli, da bomo molčali. Naj se le pripravi, bomo videli, kdo bo prej nehal!

zjž— Uboga para je res vsak železničar na goriškem državnem kolodvoru, ki ne trobi v rog velenemca Wieserja in njegovih priganjačev, ki noče iskati naklonjenosti svojih predstojnikov z denuncijacijami svojih tovarišev in drugimi takimi lepimi stvarmi. Tako se je zgodilo n. pr., da se je neki železničar poškodoval na prstu, vsled česar je ostal 40 dni doma. Zdravnik dr. Thoma ga je nato spoznal za zdravega in ga poslal v službo, toda s pripombo, da se mu da snažno delo v kurilnici, kar se pa ni zgodilo, kajti inženir Sirolla ga je dal v delavnico, kjer je moral opravljati nesnažna dela, vsled česar je v osmih dneh zopet obolel. Vsega skupaj je dotičnik bolan že tri mesece, a zavarovalnici za nezgode so ga naznanili šele sedaj, ker je novi kurilniški načelnik tako ukazal. Sploh pa je inženir Sirolla hotel dotičnika na vsak način odpustiti in dotičnik se ima le načelniku Mrazeku zahvaliti, da ni bil odpuščen. Inženir Sirolla je namreč tudi tistih eden, pri katerem ima oni zloglasni Rotar veliko besedo. To se pač razmere, ki naravnost kriče do ravnateljstva, samo da se ravnateljstvo niti ne zgahe, da bi tu enkrat napravilo red, za kar bi pač res že bil zadnji čas, kajti ako bo šlo tako naprej, naj bo ravnateljstvo le prepričano, da se bo ta red napravil tudi preko ravnateljstva in to v najkrajšem času!

zjž— Uradne ure v centrali južne železnice. Z dnem 15. julija t. l. se v centrali južne železnice na Dunaju za poskušnjo uvedejo nerazdeljene uradne ure, to pa le do konca leta in proti vsakočasnemu prekluciu. Uradne ure za vse, oddelke centrale se določajo in sicer do konca sept. od 8. do 2 in pol, od 1. oktobra naprej pa od 8 in pol do 3. Iz službenih potreb izvirajoče izjemne določbe v posameznih oddelkih se morajo skrbiti na najnižjo mero. Uradne dostave se po uradnih urah nikakor ne sprejemajo. Zdravstvene in nujne osebne zadeve tvorijo izjemo, toda le v posameznih slučajih in le z dovoljenjem predstojnika dotičnega oddelka.

zjž— Iz Kanala. V „Železničarju“, št. 12., kriči par sodrugov, kajti dva para jih ni, da imamo mi narodnjaki slabo vest, da komaj pričakujemo njihovega klivsala „Železničarja“. To pa ni res, kajti imamo jih dovolj na razpolago, saj je gospod Kopač tako blaga duša, da jih pošilja našim članom še vedno, čeravno so v naši organizaciji že od 7. novembra 1909. Potem nas psuje z „naprednjaki“. Ta je pa res prav kraška. Pa saj jim nihče ne zameri, če tako pišejo, saj jih vsi poznamo te štire glavice, ki so nanešene skupaj od vseh vetrov. Kar pa pišete o svojem zaupniku svoje kanalske četveroglave podružnice, da nam je on trn v peti, je to pač gola

laž. Ako govori on z nami, govorimo tudi mi z njim; da bi pa pred njim poklekali, pa že ne, saj potrebuje le on nas, ne pa mi njega.

Član Z. J. Ž. Kanal.

zjž— V prosti luki pri drž. želez. morajo vladati zelo čudne in ob enem žalostne razmere, to pa posebno pri vzdrževanju proge, ako je vse to res kar nam poročajo. Da pa bo to res, nam more izpričati dejstvo, da so bili sedaj kar zaporeooma odpuščeni iz službe 4 ali 5 delavcev, in sicer zato, češ ker so se nekako sprli s prožnim mojstrom. Mi nočemo braniti v tej zadevi ne prožnega mojstra niti delavcev, pač pa moremo na podlagi informacij, ki smo jih sprejeli, in to tudi od delavcev, ki so zaposleni pod istim prožnim mojstrom in so torej popolnoma verodostojni v tej stvari, izjaviti, da v tej zadevi niso zakrivali delavci toliko, da bi jih mogli vreči na cesto in ni zakrivil niti sedanji prožni mojster toliko, da bi ga mogli takoj obsoditi. Pač pa so se, delavci in tudi prožni mojster zelo prenagli, ker niso premislili posledic svojega dejanja. Posledice pa so žalibog prišle še veliko prej kakor bi si človek mislil. Poglejmo pa, kdo je vendar kriv, da je moralo iti kar 5 mož naenkrat na cesto in to nekateri, ki so že po 5 in več let bili v isti službi in tudi prožni mojster sam priznava, da so bili najboljši delavci. Ako hočemo zaslediti pravega krivca v tej zadevi, moramo iti nekaj let nazaj, in si ogledati bližje prejšnjega prožnega mojstra in njegova dejanja.

Bil je to tisti zloglasni Jarec, koroški renegat. Bil je do grla kompromitiran, in radi tega si ni upal uvesti nikakega reda med svoje delavce, ker se je skoro vseh bal. Večkrat mu je kak delavec kaj zažugal, pa se je ustrašil in odšel. Tako je tekel čas, leto za letom, in Jarec je naprej uganjal svojo staro komedijo. Uprava državne železnice je vse to dobro vedela, ali ni ga bilo človeka, da bi se bil zato kaj pobrigal. Tako je šla cela stvar naprej, dokler nismo pred nekolikim časom slišali, da so mu dali mesto tam, kamor je spadal, namreč na hribu pri sv. Ivanu, ker se mu je baje pamet zmešala. Delavci so žalibog ostali še pri starem, brez discipline, ker je niso bili vajeni. Direkcija je postavila na Jarčevo mesto čisto mladega in v tržaških razmerah neizkušnega prožnega mojstra, in mu gotovo tudi zabičala, da more uvesti, mi ne vemo, kak red. Prožni mojster, kakor rečeno, še neizkušeni v Trstu, je hotel kar čez noč vse popraviti, kar so drugi zakrivali. Tako je prišel preveč v navskrižje s svojimi podrejenimi delavci in ti se mu niso brezpogojno pokorili. Prožni mojster se je pritožil pri sekcijem načelniku Walletu ki je takoj odpustil iz službe 5 delavcev. Zaključek iz tega si lahko napravi vsak sam. Ako bi bil gospod Walle pred leti tako energičen; namesto da je pripustil Jarcu, da je delal, kar je hotel, bi ne bilo treba, da se morajo sedaj ubogi delavci odpuščati iz službe in to samo radi njegove lastne zanikrnosti. Torej mi izjavljamo, kar je popolnoma dokazano, da glavna krivda pada v tej zadevi na načelnika Walleta in ravnateljstvo, in sta tudi odgovorna za vse to. Marsikaj bi imeli še povedati o prosti luki, ali za sedaj naj zadostuje. Mogoče da se še povrnemo k tej stvari, ako bo treba.

zjž— Razmere prožnih delavcev. Kdo se bo še upal trditi, da ne gre dobro našim delavcem na progi, in še posebno tistim, ki imajo prožnega mojstra brez srca. In takih je žalibog še veliko. Nočem za sedaj imenovati nobenega, ker ni moj namen, da bi tu koga napadali pač pa hočem opozoriti naše tovariše in drugo občinstvo na splošne krivice ki se nam gode. Plača prožnega delavca je taka, da bi se vsak revni kmet sramoval, ponuditi jo svojemu kopaču na polju 2 K 30 st.! To ima delavec pri današnji draginji komaj za polento. Pa ko bi to bilo vsak dan! Toda delavec mora biti več kot srečo, ako si zasluži 60—66 kron na mesec, kajti nedelje in prazniki so izvzeti, ko je dež, se ne dela itd. Imamo celo slučajev da so delavci zjutraj prišli na delo, in samo radi malo dežja so jih poslali zopet domov ponoči pa, okolu ponoči, in tudi v dežju so jih pa prišli klicati na delo, ker se je v nekem predoru nekaj utrgalo. Gorje tistemu, ki bi se upal ugovarjati, da ne bi šel. Pomisliti pa je še treba, da so ti ljudje za izgubo noči dobili uračunjene komaj tri ure! Naj še potem kdo reče, da niso to pravi moderni sužnji! Ako se pa ti sužnji hočejo pobrigati zase, na kak način se združiti in si potom združenih moči kaj pomagati, se že dobi kak gospod in jim hoče to zabraniti z žuga-

njem in sikanir njem. Tovariši, ali bomo še nadalje to prenašali! Ali hočemo še vedno nositi pečat suženjstva na čelu? Ne, to se mora enkrat nehati tudi za nas, tudi mi smo ljudje in kot taki imamo pravico do človeškega življenja! Ako pa hočemo to doseči, se moramo vsi do zadnjega združiti v Organizaciji, in tako vsi za enega in eden za vse stopiti v boj, kateri nas mora enkrat pripeljati do zmage, ako si bodemo vsi stali zvesto ob boku drug drugemu. V to pa nam je treba prave poštene in dobro disciplinirane organizacije, in taka je edino le Z. J. Ž. Zatorej tovariši, vsi, ki smo spoznali naš žalostni položaj agitiramo pri naših sodelavcih, da se nam vsi pridružijo, in tako pomnožijo naše vrste, da bomo res močni! Tako mora priti čas, ko si priborimo tudi mi pri železnici človeka dostojno življenje. Zato pa vsi v Z. J. Ž.!

Domače vesti.

d— Zmaga N. D. O. v prosti luki. Dolgo je trpelo, a končno je vendar prišel uspeh. Že meseca novembra lanskega leta je N. D. O. uročila na upravo c. k. javnih skladišč spomenico, v kateri je zahtevala za uslužbenca v tržaški prosti luki zboljšanje njihovega položaja. Nešteti so bili koraki, katere je storila N. D. O., da pospeši rešitev te zadeve. Bilo je treba zdaj k upravi c. kr. javnih skladišč, zdaj k namestništvu, potem zopet k trgovinskemu ministru samemu, bilo je sestankov in shodov, kratkomalo, bilo je ogromnega dela, a za vse to ogromno delo s pristojne strani vedno le lepe obljube, nikdar pa nič gotovega. Delavstvo je že postajalo nestrpno, posebno, ker so postajale razmere v prosti luki zaradi pomanjkanja dela vedno neznošnejše, a reči moramo, da je bilo vendar naše delavstvo toliko moško, da vzlic vsemu temu ni vrglo puške v koruzo, kakor so že prav v zadnjem času nameravali storiti socialni demokrati. Vztrajalo je pri svojih zahtevah in ta trdna volja našega delavstva ni bila brezuspešna. V zadnjem času si je N. D. O. še zagotovila podporo jugoslovanskih poslancev, združenih v „Zvezi južnih Slovanov“, in njihovemu odločnemu posredovanju se je v prvi vrsti zahvaliti, da je ves trud končno le venčal uspeh. Ko je N. D. O. še prošli teden odposlala zadnje sklepe uslužbencev javnih skladišč „Zvezi“, da jih s priporočilom predloži ministrstvu, je končno vendar le prispel ugoden odgovor. V ponedeljek je prejel tržaški namestnik od trgovinskega ministrstva sledečo brzojavko: „Dovoljenje za zvišanje plač sledi telegrafično upravi javnih skladišč v najbližjih dneh.“ — Za zvišanje pokojnine so vsekako še potrebna dolgotrajna pogajanja. — S to brzojavko je torej rečeno, da je pred vsem ugodeno zahtevi po zvišanju plač in da tudi zahteva glede pokojnine ni oscala brezuspešna. Natančnejših podatkov do danes, ko to pišemo, še nimamo, pač pa nas je uprava javnih skladišč zagotovila, da jih dobimo takoj, ko jih dobi ona sama. — Naravnost nerazumljivo pa se nam zdi sedanje nastopanje socialnih demokratov v tej zadevi. Nič več in nič manj niso mogli izvedeti o tej stvari socialni demokrati, kakor mi, kajti več jim tudi nihče ni mogel povedati ker več tudi nihče ni vedel. A socialni demokrati so se bahali in se še bahajo, češ da je ugodeno vsem njihovim zahtevam, da so oni priborili vse mogoče stvari uslužbencem javnih skladišč itd. No, ta bahanja se zlasti na njihovo vedenje prav pred kratkim, ko so hoteli že pretrgati vsa pogajanja in opozvati svojo spomenico, sama obsoja in to tembolj, ker sloni na direktni laži. Laž je, da bi bili socialni demokrati kaj natančnejšega izvedeli v ponedeljek in prihodnje dneve, ker jim nihče ni mogel več povedati, kakor kvečjemu vsebino one brzojavke, katero je na povabilo dvornega svetnika Minasa, ravnatelja javnih skladišč, vpogledal strokovni tajnik N. D. O. To so mogli vedeti in prav nič več. Če pa sedaj farbajo delavstvo s svojimi lažmi, samo da bi pritegnili mogoče par lahkonimnih uslužbencev javnih skladišč na te svoje limanice, naj le farbajo, saj se bo v par dneh pokazalo, koliko so vedeli. Laž ima kratke noge, in ta pregovor se bo uresničil tudi pri socialnih demokratih.

d— Škedenjski plavži so bili že od nekaj prava mesnica delavstva. Tako nesramno slabih razmer, kakoršne vladajo v tem podjetju, pač ni najti nikjer drugje. Delavni red je bolj podoben kakemu kazniškemu hišnemu redu, kakor pa modernemu delavnemu redu, 12 urni delavni

čas s samo eno uro odmora, mezde sramotno nizke, najvišja doseže komaj K 3'80, za najmanjšo malenkost, ali celo tudi brez te je delavec denarno kaznovan, vržen iz delavskega stanovanja ali pa sploh na cesto. In to še ni bilo dovolj onemu proslulemu ravnatelju Mayerju in njegovemu glavnemu priganjaču nadinženirju Neuholdu. Še bolj sta hotela priviti delavstvo, popolnoma sta mu hotela izviti iz rok še zadnje obrambno sredstvo delavstva, stavko, ko sta s pomočjo ravnatelja mestne plinarne Sospisia spravila v ono zloglasno pogodbo med mestno občino in „Kranjsko industrijsko družbo“ določbo, da mora v slučaju stavke v plavžih mestna plinarna zalagati plavže s krumirji. Tu se pač neha vse. Krvoločnejšega sovražnika nima človek v najbolj divji zveri, kakor jih mora imeti delavec-trpin v tistih ljudeh, ki so skovali to vsega prokletstva vredno pogodbo. Kakor smo že večkrat poudarjali, bi izgubilo vsled te pogodbe najmanj tristo delavcev svoj kruh, s tem pa, če računamo prav nizko, najmanj 1200 oseb svojo eksistenco. Škandal vseh škandalov je to, da naj take pogodbe sklepa celo mestna občina. Ne čudimo se privatnim kapitalističnim pijavkam, a čuditi se moramo mestni občini in njenim uradnikom! Da, zver, ne pa človek mora biti tisti, ki je skuhal to nesramnost, in naravnost kraljevsko je moral biti plačan za to izdajstvo delavskih koristi, za ta pravcati zločin na stotinah in stotinah delavskih družin! Seveda! „Kranjska industrijska družba“ bi dobila po tej pogodbi za tisti plin, ki sedaj brez najmanjšega dobička puhti v zrak in tam izgorava kakor velikanska baklja, celih 650.000 K na leto, v desetih letih pa šest milijonov in petstotisoč kron. Ako plača „Kranjska industrijska družba“ tistemu „mešetarju“ le en sam procent, že dobi ta hudodelec lepo svoto 65.000 K. Naj bi mu krona po kroni zgorela na duši! Naj se ob takih razmerah ne čudi potem javnost ali pa celo morda kaka c. kr. oblast, ki je tako hitro pripravljena z ječo in globo, če le človeku uide pes brez torbe na ulico, ako bo do obupa priganemu delavstvu videčemu, da je ni oblasti, ki bi ga varovali takih krvososov, zavrela kri!

d.— Skupina N. D. O. — „Lloyd“ je priredila v nedeljo, dne 26. junija, svojo veselico v prostorih gostilne dež. poslanca g. Miklavca pri Sv. M. Magdalenih Spodnji. Narodno delavstvo se je kmalu po 3. uri popoldne začelo zbirati v prostorih „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu, odkoder je potem z društveno zastavo N. D. O. in lonjersko godbo na čelu odkorakalo na veselični prostor, kjer se je nato razvil prav prijetna domača zabava. Bratsko pevsko društvo „Ilirija“ od sv. Jakoba je pod vodstvom svojega pevovodje g. Laha zapelo s priznano dovršenostjo celo vrsto mešanih in moških zborov, med njimi veliki Bendlov zbor „Križarji na morju“ in prav ljubek venec hrvatskih narodnih pesmi. Splošno moramo izreči društvu vse priznanje na njegovi uslužnosti, s katero tako rado sodeluje pri prireditvah N. D. O. Najprisrčnejša mu hvala! Nastopilo je tudi lonjersko pevsko društvo „Zastava“ in prav izborna zapelo „Našo zvezdo“. N. D. O. bo vsekako skušala vrniti društvu ta ljub poset ob prvi priliki. Po končanem sporedu se je začel v dvorani ples, h kateremu je svirala lonjerska godba, ki je tudi kar najboljše izpolnila premore med pevske točkami z večinoma narodnimi komadi. Udeležba pri veselici

je bila prav dobra. Med drugimi je bil navzoč tudi tov. predsednik N. D. O. dr. Mandić in dež. poslanec g. Miklavc, prav dobro ste bili tudi zastopani skupini sv. Marko in sv. Andrej ter mestna plinarna, dočim pa smo od drugih skupin pogrešali marsikoga, da o drugem narodnem občinstvu sploh ne govorimo, saj smo se že navadili na misel, da so prireditve N. D. O. marsikomu morda — prenizke. Vsekako pa je vevelica uspela prav dobro in upamo, da je tudi imela dober uspeh za naš prepotrební podporni fond.

d.— Izjava. Z ozirom na obdolžitve, ki jih širi proti tov. Ivanu Škerjancu, železniškemu mojstru v Trstu, g. Kopač, češ da se baha okolu, da ga je ovadil radi razžaljenja časti, da pa tega ni dosedaj storil, izjavljam jaz podpisani, da mi je tov. Škerjanec že meseca decembra t. l. naložil, naj vložim ovadbo proti g. Jos. Kopaču radi razžaljenja časti.

Trst, dne 30. junija 1910.

Dr. Josip Mandić.

d.— Sklad za „Narodnega Delavca“. Ustanovil se je sklad za „Narodnega Delavca“, da se tako listu omogoči čim večji napredek. Pozivljamo torej narodno delavstvo, da naj na eni strani prav pridno kupuje in čita svoje lastno glasilo, na drugi strani pa tudi sicer podpisani list z denarnimi prispevki. Čim boljše bo list podprt gmotno, tem več zanimivega in delavstvu koristnega beriva bo lahko priobčeval. Odkritosrčno moramo reči, da dosedaj delavstvo ni bogve kako izdatno podpiralo svojega glasila, naj se torej sedaj stvar izpremeni. Namesto da bi narodno delavstvo razmetavalo svoj denar za razne druge, večkrat nepotrebne ali celo škodljive stvari, naj se rajši spomni svojega lista in daruje zanj malo svotico. Vse darove, namenjene temu skladu, bomo teden za tednom priobčevali pod posebnim naslovom v „Narodnem Delavcu“.

d.— Družba sv. Cirila in Metoda, ta velika dobrotnica slovenskega delavstva v Trstu, praznuje v nedeljo, dne 3. julija t. l. svoje petindvajsetletnico z glavno skupščino v Ljubljani. Priznati se mora našemu delavstvu, da žrtvuje marsikatero krono v korist družbi sv. Cirila in Metoda, saj ve, da je prav ona rešila že tisoče in tisoče delavskih otrok potujčenja in jih ohranila našemu narodu, na drugi strani pa je zopet našemu delavstvu v sedanjem težavnem gospodarskem položaju zelo težko udeležiti se te proslavite petindvajsetletnice. Korporativna udeležba je nemogoča, a vsekako bo zastopana N. D. O. vsaj po deputaciji, morda tudi z društveno zastavo. Želeti bi bilo torej, da se deputaciji po mogočnosti priključi čim večje število članov N. D. O., kateri lahko zmajajo stroške v Ljubljano. Vozni listki v Ljubljano in nazaj stanejo po 6 K za osebo in se dobivajo v uradu N. D. O. Vsekako pa bo narodno delavstvo skušalo še na drug način izkazati hvaležnost naši prepotrební in prekoristni šolski družbi in bo prispevalo k njeni ponosni obrambni stavbi vsaj par „kamnov“. Zato pozivljamo naše delavstvo, da v ta namen določene pripevke oddaja pri blagajni N. D. O. v ul. Lavatoio št. 1, da bo čimprej prvi kamen N. D. O. gotov! Sprejme se vsaka, tudi najmanjša svota in se bo izkazala v našem listu. Na delo torej kamnoseki za našo šolsko družbo!

d.— Več tamburaških instrumentov kupi takoj krajevna skupina N. D. O. Sv. Marko-Sv. Andrej“. Oferte z naznačbo tovarne, v kakem stanju se nahajajo tambure, in ceno naj se blagovolijo nemudoma poslati na tajnika skupine tovariša Frana Bonano, ul. del Vento št. 14, III. (desno).

Organizacijske zadeve.

o— Krajevna skupina „Sv. Marko-Sv. Andrej“. Podpisani vladno vabim vse tovariše odbornike in njih namestnike, da se vsi prav gotovo udeležijo jako važnega sestanka, v soboto, dne 2. julija t. l. ob 8. uri zvečer.

R. Pregarc, preds.

o— Skupina N. D. O. — „prosta luka“ ima jutri, v soboto, dne 2. julija, ob 6. uri in pol zvečer v dvorani N. D. O. ul. Lavatoio št. 1. svoj skupinski sestanek, na katerem se bo razpravljalo o preosnovanju skupine. Vabimo tovariše iz proste luke, da se sestanka udeležijo v čim najobilnejšem številu, ker je stvar velevažna za vse nadaljno delavsko gibanje v prosti luki.

Ekar, strok. tajnik, Kranjec preds.

o— Občni zbor podružnice „Aj-dovščina“ se vrši v nedeljo, dne 3. julija ob 4. pop. Dnevni red: nagovor predsednika, poročilo tajnika in blagajnika, volitev odbora, poročilo o razvoju organizacije (poročila strokovni tajnik iz Trsta), razno. K najobilnejši udeležbi vabi za odbor:

E. Reyer, tč. predsednik.

Sklad „Narodnega Delavca“

Darovali so, da se poravna prepir zaradi reklamnega svinčnika tvrdke Breščak & Križmančič, pred odhodom k veselici skupine „Lloyd“ na vrtu „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu: Slavec 40 st. (kupil svoj svinčnik nazaj), Ekar 40 st. (prodal ukradeni svinčnik lastniku), Rolih Ant. K 1'10, Babič 1'06, Šorn 1'02; po 1 K: Gustinčič, Kocjančič, Stančič, Tominec, Kreševič, Ujčič, dr. Mandić; po 50 st.: Sajina, Zmet, Može Jak.; Kocijančič 44 st.; po 40 st.: Gul, Kobal, Zerjal, Može Fr., Počkar, Zega Fr.,

Metlika; po 32 st.: Pregarec, Družina; po 30 st.: Škerlj Iv., Juriševič; Pafok 24 st., Ban 22 st.; po 20 st.: Sila, Frauc, Vrabc, Mrak, Primožič, ga. Može, Hlačar, Renko Mat., Bonano, Neimenovan, Vičič Iv., Metlika Jože; Stančič 10 st., Ličen 6 st. Skupaj: K 20 88

Na veselici skupine „Lloyd“ pri Miklavcu so darovali: Tomič Matej 1 K; Čepek 30 st.; po 20 st.: Puhali, Mihelič, Babič, Zezlina st.; Zezlina ml. 10 st.; R. Pregarc in Jos. Vatovec pri poravnavi računa 1 K; po 20 st.: Kuret, Nardin, Vekjet (Burja), Piciga; po 10 st.: Vekjet Al., Pregarc Jos. Jerič Fr. Skupaj K 4'30.

DOPISI.

d.— Iz Zagorja ob Savi. Pred letom dni pričelo je naše narodno društvo „Sokol“ z zgradbo Sokolskega doma. Dela bodo skoraj vsa dogotovljena. Ker bode pa to poslopje ne samo sokolskemu društvu, ampak vsem slojem narodne stranke na razpolago, se želi, da bi nas na dan otvoritve posetila tudi druga narodna društva in sploh vsak, kateri je narodnega mišljenja. Dne 17. julija t. l. izročilo se bode to poslopje narodnemu delovanju. Nadejamo se, da nas ta dan ne posetijo samo sokolska, ampak tudi druga narodna društva, kakor vsak prijatelj slovenskega naroda.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Tovariši!

Širite „Narodnega Delavca“.

Največja slovenska manifakturna trgovina v Trstu.

Križmančič & Breščak

ulica Nuova št. 37.

V zalogi se nahaja velikanska izbira vsakovrstnega modernega blaga, za spomlad in leto, moške in ženske obleke, raznovrstno perilo, preproge zavese itd. Velikanska izbira vsakovrstne drobnarije, za šivilje in krojače vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Udom N. D. O. dajeva 10% popusta

Priloga se kot Slovenca slav. občinstvu za najobilnejši obisk.

GENE ZMERNE.

TELEFON 16-83

Na obroke

Velika zaloga izdelanih oblek za moške in otroke. Bogat izbor vseh vrst platna za perilo in rjuhe, garniture za mizo in posteljo itd.

Adolf Kostorls, ul. S. Giovanni 16, I. n.

zračen „BUF“ET AUTOMATICO“

POZOR! Skladišče ni v priti-
oju, ampak v prvem nadstropju.

POZOR! Skladišče ni v priti-
oju, ampak v prvem nadstropju.

Delniška glavica:
K 15.000.000.

OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:
K 115.000.000

Telefon 19-95.

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

Naslov za brz.: SPOROBANKA

4 1/4 % vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 %

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17. II. ul. Miramare
: Telefon: št. 23-21. : III. v Škednju.

Čisti dobiček tega vašega prvega go-
spodarskega podjetja je namenjen le
vam in Vaši sveti stvari!

Popolnoma prenovljena
Gostilna članov N. D. O.
(Hinko Kosič)
 Trst, ulica Carradori in Ghega
 (blizu južnega kolodvora)

se priporoča slavnemu občinstvu.
 Pristni kraški teran, vipavsko, ister-
 sko in dalmatinsko vino. Češko budje-
 viško pivo. Izvrstna kuhinja.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je
 prevzel
pekarno in sladščičarno
 ul. Molin Grande št. 9.
 kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh
 in razne sladščiče, potice itd.
 Udani **Josip Taučar.**

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo
dobroznano žganjarno
 v ulici Miramar 1, nasproti kolodvora
 južne železnice, kjer toči najpristnejši kranj-
 ski brinjec, vipavski tropinovec in prve
 vrste slivovec itd. Ima na razpolago tudi
 razne sirupe in druge likerje.

Ferdinand Pečenko.

Prostovoljna razprodaja
 (likvidacija) radi prenehanja poslovanja.
 Cene močno znižane. Priporoča se slav-
 nemu občinstvu, da uporabi to ugodno
 priliko, ki se ne nudi vsaki dan.

Jakob Klemenc,
 manifakturna trgovina
 Trst, ulica St. Antonio št. 1.

Članom N. D. O. pozor
 Poslužite se vsi ur in zlatanine
ulica del Rivo 26
Alojz Povh

Velika zaloga žepnih in stenskih ur ter
 vsakovrstne zlatanine. Izvršuje vsako popravo,
 ter jamči za 2 leti.

Članom N. D. O. so znižane cene.
Slovensko podjetje!

Zaloga likerjev v sodčkih in butilkah
Jakob Perharc

TRST — Via delle Acque — TRST
 Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih
 vin v butilkah. Postrežba točna. Cene zmerne.
 Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi
 na debelo ali na drobno za razne slavnosti, po-
 roke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni
 čas se priporoča malinovec in tamari ndo.

Filip Ivanišević
 : zaloga dalmatinskega vina :
 lastni pridelok v Jesenicah pri Omišu
 v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
 v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje
 priporoča slav. občinstvu svoje gostilne
 „All' Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli
 dalmati“ ulice Zudecche št. 8 v katerih toči
 svoja vina I. vrst.

Književne novosti:
 GREGOR JUČ: Poezije, zv. IV. . . . . K 2-20
 vezano 8-20
 GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
 gospodarska knjiga za naše mlade
 gospodinje, vezano 2-80
 štiri ruske slike, povesti . . . . . —60
 BENEŠ: „Brodskovski odvetnik“ 1-50
 Kip Gregorčiča . . . . . 4-—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih
 cenah.

NOVOST! NOVOST!

**Nakiti za dvorane in vrte pri
 :: zabavah ::**
 v belo-modro-rudeših barvah, komad po 4
 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev
**Vse te knjige, papir in potrebščine
 se dobivajo v**

Slovanski knjigarni in papirnici
Josip Gorenjec
 TRST, Via Valdirivo 40.

Josip Stolf mizarški mojster.
 TRST, ulica Bel-
 vedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarška dela

„TRŽAŠKA POSOJILNICA in HRANILNICA“
 registrovana zadruga z omejenim porostvom.
 piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
 (Vhod po glavnih stopnjicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 K.
 Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na za-
 stave po 5 1/2 in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
 Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.
 Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je
 urad zaprt.
 Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vredno-
 stnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi
 se najuspešneje navaja štediti svojo deco.
 Poštno-hranilnični račun 816'004.

Novo pogrebno podjetje
se je preselilo v Corso št. 49. (vogal Trg Goldoni).
 Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18.
**Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše
 vrste v odprti, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.**

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene
 rakve; čevlje, vence in umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl.
 Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.
 Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo
Telefon št. 1402 HENRICH STIBELJ in drugi.

Cene nizke M. AITE brez konkurence
Velika zaloga z manifakturnim blagom
 ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejše
 iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike,
 ovratnice, tudi velkanska izbera platnega in bombažnega blaga, prtov in prticev
 ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odevj,
 kakor tudi koltri lastnega izdelka. Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za
 šivilje in kitničarke. **VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE
 IN DRUŠTVENE ZNAKE.**

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali
 pa se denar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati

•• Vsi Slovenci v slovensko trgovino! ••
V. DOBAUSCHEK
 TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške. Kupujem v veliki množini od prvih tovarn, prodajam mnogo in imam male stroške ter mi je tako omogočen prodajati po **neverjetno nizkih cenah**

Za novo sezono, velikanski prejemki blaga, 5000 oblek za moške in dečke od K 14.— do 60.— Izven tega bogata izbira. kostumov, površnikov, jopičev, telovnikov, hlač, srajc, jopič. spodnjih hlač, nogavic, ovratnikov, manšetov, halj, montur (terlis) in vsih drugih predmetov za moške. Specijaliteta lastnega izdelka za delavce; srajce z kormonskega xforta ter močne hlače in spodnje hlače. Zgotovljajo se obleke za moške po meri.

Lasna krojačnica. Use po nizkih cenah.
Govori se slovensko.

Priporočam se na najtopleje za Vašo blagohotno podpora.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST
 Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.
 Prvi odhodi iz Trsta:
 23. julija parnik „Oceana“ Nowi-York via Patraso-Palermo.
 7. julija parnik „Alice“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
 Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi
 instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
 Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica **Molin Ploccio št. 2.** ali
 pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo
:: žganjarno ::
 ulica Petronio številka 1.
 A. B.

KUPUJTE VSI
Kolinsko kavino primes

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --
Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopije).

KUPUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
 (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
 PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)
VALUTE IN DEVIZE
 PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
 LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskomt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS
 Promese k vsem zrebanjem. — Zavarovanje srečk.
Menjalnica

4 1/4 % VLOGE NA KNJIŽICE
 — TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
 VLOŽENI DENAR OBRESTUJE
 SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
 STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
 DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.